

Obsah

Předmluva	13
Předmluva autora	15
Úvod	17
Odvracená tvář společnosti – šikanování	17
Šikanování ve školách – nebezpečná epidemie	18
<i>Jak je to se školním šikanováním v jiných zemích?</i>	20
<i>Pedagogové na holičkách (a nejenom oni)</i>	21
<i>O škodách se neví, natož aby se řešily</i>	23
<i>Účinná pomoc je možná</i>	23

PRVNÍ ČÁST

Východiska pro pomoc při šikanování	25
1 Co je a co není šikanování	27
1.1 Trojrozměrný praktický pohled na šikanování	27
<i>Šikanování jako nemocné chování</i>	27
<i>Šikanování jako závislost</i>	33
<i>Šikanování jako porucha vztahů ve skupině</i>	35
1.2 Zvláštnosti šikany u dětí a mládeže	47
1.3 Příbuzné fenomény zla	50

2 Zakrývající a protiúdravný systém	51
2.1 Základní varianta zakrývání šikany – komplot velké šestky	51
2.2 Rozšířená varianta zakrývání šikany – spiknutí ochránců spravedlnosti	64

DRUHÁ ČÁST

Hlubší souvislosti šikanování	69
3 Co přiměje lidskou bytost, aby krutě mučila jiné lidi?	71
3.1 Předpoklady k šikanování máme v sobě	72
<i>Jsou agresori nějací nenormální, těžce nemocní lidé?</i>	72
<i>Závislost na sobě a šikanování</i>	73
<i>Původ morální slepoty u agresorů</i>	76
<i>Kořeny sobecké a sebestředné orientace</i>	77
3.2 Co vede k šikanování?	
Příčiny a podmínky – spouštěcí mechanismy šikanování	78
<i>Skupinová dynamika šikanování</i>	79
<i>Rizikové osobnostní charakteristiky protagonistů šikany</i>	84
<i>Některé nedostatky a poruchy prostředí</i>	92
4 Mnohostranná bolest šikanování	99
4.1 Škody v nemocné skupině	99
<i>Poškození fyzického a psychického zdraví obětí</i>	99
<i>Fixování antisociálních postojů u agresorů</i>	100
<i>Ztráta iluzí o společnosti u ostatních členů skupiny</i>	100
<i>Snížený efekt pedagogického působení u skupiny jako celku</i>	100
4.2 Následky šikanování u obětí	100
<i>Oběti pokročilých stadií šikanování</i>	101
<i>Oběti počátečních stadií šikanování</i>	102

TŘETÍ ČÁST

Jak léčit bolest školních šikan	105
5 První pomoc	107
5.1 První pomoc pedagogů	107
<i>Diagnostika</i>	108
<i>Náprava</i>	120

5.2	Neobvyklé formy šikany	131
	<i>Mapa specifických forem šikanování</i>	131
	<i>Soudce Lynch na českých školách?</i> <i>(Poplachový plán při výbuchu brutální šikany)</i>	132
	<i>Pastácké šikany</i>	144
	<i>Rasismus ve službách šikany</i>	159
5.3	První pomoc rodičů	164
	<i>Nepřehlédněte varovné signály!</i>	165
	<i>Jak dítě zachránit?</i>	167
6	Minimální léčba skupiny nemocné šikanováním	171
6.1	Vnor do podzemního života skupiny	172
	<i>Dvě možnosti orientace v nemocných vztazích skupiny</i>	172
	<i>Diagnostika, která se osvědčila (baterie SO-RA-D a DSSR)</i>	174
6.2	Základní intervenční program (ZIP)	177
	<i>Kdo může být průvodcem skupiny při obnově jejího zdraví?</i>	177
	<i>O co v programu jde a jaký je jeho cíl?</i>	177
	<i>Klíčové prostředky ke změně</i>	178
	<i>Náčrt programu a jeho komentář</i>	186
	<i>Na čem závisí diferenciací léčby?</i>	187
7	Pedagogická komunita	189
7.1	Program proti šikanování	190
7.2	Čím je a má být třídní komunita?	191
7.3	Úvod do abecedy metodiky třídní komunity	192
	<i>Filozofie demokracie</i>	192
	<i>Principy komunity a komunitní setkání</i>	192
	<i>Pravidla komunity</i>	194
	<i>Morálka lásky</i>	195
	<i>Program třídní komunity</i>	195
	<i>Nebezpečí předčasné „smrti“ komunity</i>	195
8	Prevence dává naději	197
8.1	Schéma prevence školních šikan	198
8.2	Malé ohlédnutí	199
8.3	Zásadní obrat situace?	200
	<i>Opatření MŠMT ČR</i>	201
	<i>Inspirativní počiny z prevence v zahraničí</i>	202

<i>Občanské sdružení proti šikanování</i>	203
<i>Závěrem</i>	203
Literatura	205
Základní školské dokumenty pro oblast prevence šikanování	210
Vybrané internetové adresy	211
Přílohy	
1 Šikanování z hlediska práva	213
2 Případy, které skončily vězením	219
3 Depistážní dotazník šikanování I	221
4 Depistážní dotazník šikanování II	223
5 Informační leták pro děti	227
6 Informační leták pro mládež	229
7 Informační leták pro rodiče	231
8 Technika dynamické diagnostiky	233
9 Obsah Základního intervenčního programu (ZIP) a jeho krátký komentář	235
10 Některé techniky ze základního intervenčního programu	243
11 Kde hledat pomoc	247
12 Dopis rodičům o programu školy proti šikaně	249
13 Kritéria pro výběr vzdělávacích programů proti šikanování	251